

GRŠKA IN RIMSKA RELIGIJA. Danes vam bom predstavila v kaj in kako so verovali Grki in Rimljani. Pri teh ljudstvih je bila vera praktično središče življenja. Stara ljudstva je vera močno povezovala in jim narekovala korake v življenju.

Grško izredno bogato mitologijo sta oblikovala predvsem dva procesa. Njen zemljepisni položaj in jezik. Grčijo je njena gorata meja tako rekoč zapirala pred evropsko celino in njenim vplivom, zato se je tu razvila prav posebna, bogata kultura. Prav tako je pomembno morje. Saj je Grčija od vseh evropskih dežel najbolj izpostavljena morju, zato je bilo zelo veliko pomorščakov. Drugo, kar je oblikovalo mitologijo pa je bil jezik. Pretanjenost in bogastvo grščine sta že sama po sebi silila k razmisleku o vprašanjih o življenju. Najprej so začeli prevzemati mite in legende od starejših ljudstev, dokler ni Tales, leta 585 pr. Kr., na podlagi babilonskih astronomskih spisov napovedal sončni mrk. Takrat se je rodila filozofija. Filozofi so na veliko razglabljali o pogledu na svet. Platon je prvi uporabil izraz mitologija in je menil, da je to pripovedovanje izmišljenih bajk in povesti. Evhemer je dokazal, da se vsi miti in legende nanašajo na zgodovinske dogodke in da so bili bogovi prvotno ljudje. Vsi pogledi so zelo begali ljudstvo, zato se je Heziod odločil, da bo mitologijo spravil v nekakšen red. Iz vseh mitov in legend je napisal je veličastno pesnitev Tegenijo, kjer so razložene vse vezi med bogovi in njihov nastanek ter usoda. Grki so poznali veliko bogov. Najpomembnejši so bili tisti, ki naj bi živeli na gori Olimp. Bogovi so bili po značaju podobni ljudem in naj bi imeli tudi njihove pomanjkljivosti. Bili so nesmrtni in imeli nepredstavljivo moč. Verjeli so, da se bogovi ves čas vmešavajo v življenje ljudi in da narekujejo njihovo usodo. Najhujša kazen je bila zameriti se bogovom. Zelo so jih spoštovali in jih častili, saj so verjeli, da imajo oblast nad vso človeško usodo. V polis so za verovanje skrbeli določeni uradniki. Vera je zelo povezovala ljudi, saj so praktično vsi verovali in živeli v strahospoštovanju. Vsako jutro se je družina zbrala preden je odšla z doma k molitvi. Včasih so zlili kar cel vrč vina, pogosteje pa so večino vina spili sami, bogovom pa so dali le kapljico. Za čaščenje bogov je bilo potrebno DAROVANJE (pred oltarjem so zivali mleko, vino (pitne daritve), puščali so pogače, pecivo in pridelke). ŽRTVOVANJE (za žrtvovanje so klali zdrave domače živali: ovce, govedo in druge živali). Ponavadi so na oltarju šežgali le košček mesa, kar je ostalo pa so razdelili in OČIŠČEVANJE (Nečiste osebe in predmete so pred obredom potopili v posvečeno vodo). Udeleževali so se tudi množičnih obredov, dva najbolj znanih sta hekatombe (kjer so žrtvovali po navadi okoli 100 volov) in holokaust (kjer so živali sežigali). Po vseh obredih je sledila pojedina. Obstajali pa so tudi zasebni, skrivnosti obredi imenovani misteriji, kjer žrtvovali tudi ljudi. Delfi so najbolj znano in najpomembnejše bivšo grško preročišče. Grki so sem hodili po nasvete za življenje. Prerokovala je svečenica Pitija, ki je odgovarjala odgovore, ki so bili silno dvomni – PITIJSKI ODGOVOR. V tempelj so hodili tudi molit, se osebno očiččevati. V mestu Fokidi, kjer stoji tempelj so potekale tudi Pitijske igre, v čast bogu Apolonu. Bile so dve leti za vsakimi olimpijskimi igrami, discipline pa so bile večinoma podobne.

RIMSKA RELIGIJA. Tukaj naj povem da rimska religija temelji na grški. Sicer ima svoje korenine, saj so Rimljani najprej verovali v duhove (lare in penate), ampak jih je grška mitologija tako očarala, da so jo vzeli za svojo. Razlika tukaj pa je bila, da so Grki verovali v bogove kot ljudi z nadnaravnimi lastnostmi, Rimljani pa so imeli bogove za posebljenje naravnih sil. Rimljani so častili na stotine bogov in boginj. Do drugih religij so bili strpni, vendar so od vsakega pričakovali, da bo daroval najpomembnejšim bogovom. Vera je bila močno povezana z javnimi zadevami. Za to so skrbeli senatorji, ki so napisali tudi obrazce molitev in točno določenih postopkov obredov. Obrazci so se prenašali iz roda v rod, prek svečeniških združenj imenovanih kolegiji. Tu je bila tudi zelo močna prisotnost vraževerja. Tukaj je samo nekaj najpomembnejših bogov. Rimljani so poleg bogov častili še lare (duhovi družinskih prednikov) in penate (zaščitnike družine). V vsaki hiši, v kotu je bil oltar imenovan lalarija, kamor so

ob kosilih zanje na stran dajali nekaj hrane. Tu so tudi molili vsak dan zvečer in ob najpomembnejših družinskih dogodkih. Pomemben del vere so bile tudi zaobljube ali vota, ki so bile lahko javne – v imenu države (igre, del plena, svetišča). Lahko so bile pa tudi zasebne – posameznik. Ukvarjali so se začeli tudi z vedeževanjem po volji bogov in verjeli so, da ko cesar umre lahko postane bog, zato so jim prirejali velikanske in bogate pogrebe. Mitraizem je verski kult, ki se je v 2. stoletju iz vzhoda razširil po rimskem imperiju. Vera, ki je temeljila na cikličnem menjavanju življenje in smrti, boja me dobrim in zlom ter na moči odrešenske daritve. Verjeli so v konec sveta, poslednjo sodbo in vstajenje po smrti. Člani so bili izbranci, predvsem uradniki, trgovci in vojaki. Ženske so bile strogo prepovedane. Čaščenje je vključevalo astrologijo in čaščenje sonca. Poudarjali so stare rimske tradicije, kot disciplina, zmernost. Bil je zelo razširjen in je tekmoval z krščanstvom za priljubljenost, vendar je bil leta 283 prepovedan z posebnim predpisom. O tem kultu ne vemo tako veliko, saj ni nobenih zapisov. Vse sklepamo na podlagi arheoloških najdb. Zapisanega o grški in rimski mitologiji nimamo veliko. Večina podatkov lahko zremo iz umetniških del takratnega časa. Na primer Homer je napisal pesnitvi Iliada in Odiseja, kjer na veliko opisuje verovanje Grkov. Mitologija je tudi podlaga za res ogromno umetniških del, kot so kipci, slike, romani ,... Zapuščeno je tudi veliko arhitekturnih ostankov (templji, svetišča ,...). Sploh pa je mitologija pomembna za razvoj različnih kultur in da danes živimo tako kot živimo.